

İlgili Kanun / Madde
818 S.BK/41,47

T.C
YARGITAY
21. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2009/2973
Karar No. 2009/4984
Tarihi: 06.04.2009

- İŞ KAZASI NEDENİYLE MANEVİ TAZMİNAT
- MANEVİ TAZMİNATIN BÖLÜNEMEYECEĞİ

ÖZETİ: Borçlar Kanunu'nun 47. maddesi hükmüne göre hakimin özel halleri göz önünde tutarak manevi zarar adı ile sigortalıya verilmesine karar vereceği bir para tutarı adalete uygun olmalıdır. Hükmedilecek bu para, zarara uğrayanda manevi huzuru doğurmayı gerçekleştirecek tazminata benzer bir fonksiyonu olan özgün bir nitelik taşır. Bir ceza olmadığı gibi, mamelek hukukuna ilişkin zararın karşılanmasını da amaç edinmemiştir. O halde, bu tazminatın sınırı onun amacına göre belirlenmelidir. Takdir edilecek miktar, mevcut halde elde edilmek istenilen tatmin duygusunun etkisine ulaşmak için gerekli olan kadar olmalıdır. 22.06.1966 günlü ve 7/7 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı'nın gerekçesinde takdir olunacak manevi tazminatın tutarını etkileyecek özel hal ve şartlar da açıkça gösterilmiştir. Bunlar her olaya göre değişebileceğinden hakim bu konuda takdir hakkını kullanırken ona etkili olan nedenleri de karar yerinde objektif ölçülere göre isabetli bir biçimde göstermelidir.

Hâkimin bu takdir hakkını kullanırken, ülkenin ekonomik koşulları tarafların sosyal ve ekonomik durumları paranın satın alma gücü, tarafların kusur durumu olayın ağırlığı davacının sürekli iş göremezlik oranı, işçinin yaşı, olay tarihi gibi özellikleri göz önünde tutması, hükmedilecek tutarın manevi tatmin duygusu yanında caydırıcılık uyandıran oranda olması gerektiği de söz götürmez

Mahkemece, bu maddi ve hukuki olgular göz önünde tutulmaksızın ve özellikle manevi tazminatın bölünmezliği nazara alınmadan yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir

DAVA: Davacı, iş kazası sonucu maluliyetinden doğan maddi ve manevi tazminatın ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme ilamında belirtildiği şekilde, isteğin kısmen kabulüne karar vermiştir.

Hükmün, davalı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hakimi Hacer Pat tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tesbit edildi.

Dava, iş kazası sonucu meslekte %4 oranında kazanma gücünü yitiren davacı işçinin duymuş olduğu acı ve üzüntünün giderilmesi için manevi tazminat istemine ilişkindir.

Mahkemece istemin kısmen kabulü ile yazılı manevi tazminatın davalıdan tahsiline karar verilmiş ise de, varılan bu sonuç usul ve yasaya uygun değildir. Davada davacı vekilinin 18.07.2006 tarihli harç ödeme belgesinden anlaşıldı üzere 5.000 YTL manevi tazminat istemi ile dava açtığı ve bu miktar üzerinden davaya ilişkin peşin harcı bu tarihte yatırdığı uyuşmazlık konusu değildir. Uyuşmazlık, dava dilekçesindeki "5.000 YTL.'lik manevi tazminat isteminin paraf edilerek 15.000 YTL.'ye çıkartılması üzerine, mahkemece sonradan bu miktar üzerinden harcın tamamlanması ile davaya esas manevi tazminat isteminin "15.000 YTL." olarak kabul edilip edilemeyeceğine ilişkindir.

Gerçekten, hukuka aykırı bir eylem yüzünden çekilen elem ve üzüntüler o tarihte duyulan ve duyulması gereken bir haldir. Başka bir anlatımla üzüntü ve acıyı zamana yaymak suretiyle manevi tazminatın bölünmesi bir kısmının dava konusu yapılması kalanın saklı tutulması ya da sonradan isteme olanağı yoktur. Niteliği itibarıyla manevi tazminat bölünemez. Bir defada istenilmesi gerekir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 25.09.1996 gün ve 1996/21-397-637 K. ve 13.10.1999 gün ve 1999/21-684-818 K. sayılı kararları da aynı doğrultudadır.

Somut olayda, davacı söz konusu iş kazasına ilişkin duyduğu acı ve üzüntünün karşılığı olarak dava dilekçesinde "5.000 YTL."manevi tazminat istemiş ve bu miktar üzerinden de yasal peşin harcı ödemiştir. Bu ödeme ile olaydan duyulan acı ve üzüntü karşılığında "5.000 YTL." istendiği açıkça belirlenmiştir. Bu durumda yukarıda açıklanan ilkeler ve manevi tazminat isteminin niteliği gereği davadaki manevi tazminat isteminin "5.000 YTL." olduğunun kabulü gerektiği açık iken paraf ile düzeltilen mahkemece tamamlatılan harca esas değeri olan "15.000 YTL.'nin" davadaki istem kabul edilip bu miktar esas alınarak manevi tazminat takdir edilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

Kabule göre de;

Davacının iş kazası sonucu % 4, oranında sürekli iş göremezliğe uğradığı olayda davacının %10, davalı işverenin % 70 oranında kusurlu olduğu dosya içeriğinden anlaşılmaktadır.

Borçlar Kanunu'nun 47. maddesi hükmüne göre hakimin özel halleri göz önünde tutarak manevi zarar adı ile sigortalıya verilmesine karar vereceği bir para tutarı adalete uygun olmalıdır. Hükmedilecek bu para, zarara uğrayanda manevi huzuru doğurmayı gerçekleştirecek tazminata benzer bir fonksiyonu olan özgün bir nitelik taşır. Bir ceza olmadığı gibi, mamelek hukukuna ilişkin zararın karşılanmasını da amaç edinmemiştir. O halde, bu tazminatın sınırı onun amacına göre belirlenmelidir. Takdir edilecek miktar, mevcut halde elde edilmek istenilen tatmin duygusunun etkisine ulaşmak için gerekli olan kadar olmalıdır. 22.06.1966 günlü ve 7/7 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı'nın gerekçesinde takdir olunacak manevi tazminatın tutarını etkileyecek özel hal ve şartlar da açıkça gösterilmiştir. Bunlar her olaya göre değişebileceğinden hakim bu konuda takdir hakkını kullanırken ona etkili olan nedenleri de karar yerinde objektif ölçülere göre isabetli bir biçimde göstermelidir.

Hâkimin bu takdir hakkını kullanırken, ülkenin ekonomik koşulları tarafların sosyal ve ekonomik durumları paranın satın alma gücü, tarafların kusur durumu olayın ağırlığı davacının sürekli iş göremezlik oranı, işçinin yaşı, olay tarihi gibi özellikleri göz önünde tutması, hükmedilecek tutarın manevi tatmin duygusu yanında caydırıcılık uyandıran oranda olması gerektiği de söz götürmez.

Bu ilkeler gözetildiğinde davacı yararına takdir edilen "10.000 YTL" manevi tazminatın çok olduğu da ortadadır.

Mahkemece, bu maddi ve hukuki olgular göz önünde tutulmaksızın ve özellikle manevi tazminatın bölünmezliği nazara alınmadan yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde, davalının bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, temyiz harcının istek halinde davalıya iadesine, 06.04.2009 gününde oybirliğiyle karar verildi.